

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

בג"ץ 10/

בעניין:

1. _____ חלו, ת"ז _____
קטין, תושב השטחים הכבושים

2. _____ חלו, ת"ז _____
קטינה, תושבת השטחים הכבושים

3. _____ חלו, ת"ז _____
קטין, תושב השטחים הכבושים

שלושתם באמצעות אמם:

גב' _____ חלו, ת"ז _____
תושבת השטחים הכבושים

4. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר**

ע"י ב"כ עוה"ד אלעד כהנא (מ"ר 49009) ו/או עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או ליאורה בכור (מ"ר 50217) ו/או נועה דיאמונד (מ"ר 54665) ו/או נמרוד אביגאל (מ"ר 51583)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. **המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית**

2. **ראש המינהל האזרחי**

3. **הממונה על מרשם האוכלוסין במינהל האזרחי**

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

א. מדוע לא ישיבו עניינית לפנייות העותרים אליהם מזה כתשעה חודשים;

ב. מדוע לא יעדכנו את כתובתם של העותרים 1-3 בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידיהם, בהתאם להודעת העדכון שהועברה אליהם על ידי הרשות הפלסטינית בהתאם להסכם הביניים, באופן שהעתק המרשם יהיה תואם למרשם המקורי ולמציאות.

בקשה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו ביניים, שיאסור על המשיבים להרחיק את העותרים 1-3 לרצועת עזה, תוך הסתמכות על כתובתם הרשומה באופן שגוי בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידיהם.

לשיטת המשיבים, כפי שהובאה בעבר במסגרת מענה לפניות העותרת 4, כתובת שגויה בספח תעודת זהות היא לא פחות מעילה להעברה בכפייה. עמדת המשיבים היא, כי אף מי שנולד בגדה וגר בה כל חייו, אך נרשם ברישומי המשיבים באופן שגוי, כאילו כתובתו ברצועה, עלול להיות מגורש לרצועה.

אמם של העותרים דווקא רשמה נכונה את כתובתם של העותרים 1-3 במרשם האוכלוסין הפלסטיני, וכתובתם נותרה שגויה בהעתק המרשם שבידי המשיבים, נוכח סירובם-שלהם לתקנו.

אך מובן הוא כי כל עוד עמדת המשיבים בנוגע לסמכותם להעביר אדם בכפייה על בסיס כתובתו עומדת בעינה; וכל עוד מסרבים הם לעדכן את כתובתם של העותרים 1-3 בהתאם למציאות ולעדכון שהעבירה להם הרשות הפלסטינית; מרחפת על הילדים סכנת גירוש לרצועת עזה.

העותרים הם קטינים, בני 14-17. העותרים מתגוררים עם הוריהם בגדה ותלויים בהם למחייתם. העותרים לומדים בגדה, שם בית ספרם ושם חבריהם. אחיהם הקטנים של העותרים מתגוררים יחד עמם (וכתובתם שלהם רשומה נכונה). אך מובן הוא כי גירוש שלושה ילדים קטנים לרצועה, הרחק מביתם, הוריהם, אחיהם, מקום לימודיהם וחבריהם, יפגע בהם אנושות. הדברים אמורים במיוחד בשים לב לעמדת המשיבים בנוגע להגבלות התנועה הכבדות לרצועה וממנה.

למשיבים לא ייגרם כל נזק ממתן צו הביניים כמבוקש. מדובר בשלושה קטינים המתגוררים בארצם כל חייהם. ממילא אמורים המשיבים לפעול לטובת האוכלוסייה, תוך איזון ראוי עם צרכי ביטחון, במגבלות המשפט הבינלאומי.

מבוא

1. העותרים בעתירה זו הם אחדים מבין רבבות פלסטינים, תושבים מוגנים בגדה המערבית, אשר המשיבים כופים עליהם לחיות בתוך סיוט מתמשך מזה שנים רבות.
2. מאז שנת 2000 מסרבים המשיבים באופן גורף לעדכן ברישומיהם את כתובותיהם של תושבי השטחים הכבושים – על פי מרשם האוכלוסין הפלסטיני המקורי, המנוהל על ידי הרשות הפלסטינית בהתאם להסכם אוסלו – אם הכתובת הישנה היא ביישוב בתחומי רצועת עזה.
3. כתוצאה מהתנהלות פסולה זו הפכו חייהם של עשרות אלפי תושבים מוגנים החיים בגדה – חלקם מזה למעלה מעשור, חלקם אף נולדו בגדה וחיו בה כל חייהם ונרשמו בטעות בכתובת שגויה – לקשים מנשוא: מכיוון שהמשיבים מסתמכים על רישומיהם (הלא מעודכנים), ולא על המרשם המקורי שמנוהל בידי הרשות, חווים עשרות אלפי פלסטינים עיכובים במחסומים, קשיים ביציאה לחו"ל דרך גשר אלנבי ועוד. במקרים קיצוניים, חלקם אף מגורשים מהגדה אך בשל כתובתם הרשומה, כאילו מדובר בלא פחות מאשר נתינים זרים אשר "הסתננו" לבתיהם.
4. בגין סירובם הגורף של המשיבים לעדכן כתובות ברישומיהם, הוגשה לאחרונה עתירה עקרונית בידי העותרת 4 ו-15 ארגוני זכויות אדם נוספים (בג"ץ 4019/10 **המוקד להגנת הפרט ואח' נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית ואח'**). בעתירה זו התבקש בית המשפט לקבוע כי המשיבים חורגים מסמכותם – שהיא סמכות חובה ולא נתונה לשיקול דעת מהותי – בדבר עדכון פרטים בהעתק המרשם שבידיהם.

התשתית העובדתית

הצדדים

5. העותרים 1-3, _____ בן ה-17; _____ בת ה-16; ו _____ בן ה-14 (להלן: **העותרים** או **הילדים**), הם ילדיהם של גב' _____ חלו, ת"ז _____, ומר _____ חלו, ת"ז _____, שניהם תושבי הרשות הפלסטינית המתגוררים בשטחים הכבושים בגנין שבגדה המערבית.
לבני הזוג חמישה ילדים נוספים, אחיהם של העותרים: _____ בן ה-12; _____ בן ה-10; _____ בת ה-8; _____ בן ה-6; ו _____ בת ה-4.
6. בני הזוג חיו יחד ברצועה בין השנים 1992 ל-1999. העותרים נולדו ברצועה בתקופה זו. בשנת 1999 עברה המשפחה לגדה, שם נולדו אחיהם ואחיותיהם הקטנים יותר.
כיום מתגוררת המשפחה בגנין. כתובותיהם נרשמו בהתאם במרשם האוכלוסין הפלסטיני. העותרים לומדים בבית הספר בעיר.

7. העותרת 4 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם בשטחים הכבושים.
8. כאמור, לאחרונה הוגשה עתירה עקרונית, על ידי 16 ארגוני זכויות אדם ובהם העותרת 4, בנוגע לסירוב המשיבים לעדכן את כתובותיהם של תושבי השטחים הכבושים ברישומים שבידיהם, בהתאם למציאות ולהודעות העדכון המועברות להם מהרשות הפלסטינית בהתאם להסכם הביניים (בג"ץ 4019/10 **המוקד להגנת הפרט ואח' נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית ואח'**).
9. המשיב 1 הוא המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית, מטעם מדינת ישראל, המחזיקה בגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מארבעים שנה.
10. המשיב 2, ראש המינהל האזרחי, הוא הממונה מטעם המשיב 1 על ניהול העניינים האזרחיים בשטחים הכבושים, בין השאר, בכל הנוגע למרשם האוכלוסין.
- הצו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981, המעניק למשיב 2 את סמכותו, קובע כי סמכות המינהל האזרחי הינה "לנהל את העניינים האזרחיים באזור, בהתאם להוראות צו זה, לרווחתה ולטובתה של האוכלוסייה ולשם הספקת השירותים הציבוריים והפעלתם, ובהתחשב בצורך לקיים מינהל תקין וסדר ציבורי באזור".
11. המשיב 3 הוא האחראי מטעם המשיב 2 על ניהול העתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני אשר בידי הצד הישראלי, בהתאם להסכם הביניים שבין ישראל והרשות הפלסטינית והחקיקה הצבאית המעגנת אותו בשטחים.

עדכון כתובות הילדים במרשם ומיצוי הליכים

12. ביום 25.1.10 ניגש מר חלו למשרד הפנים הפלסטיני וביקש לתקן את כתובות העותרים. אי לכך, ביום 12.2.10 העבירה הרשות הפלסטינית למשיבים הודעת עדכון בדבר הכתובות הנכונות, אלא שלרשות נמסר, כי הצד הישראלי מסרב לתקן את כתובות הילדים. ביום 23.2.10 ניתן לבני הזוג אישור בכתב, לפיו על אף שטופס העדכון נשלח למשיבים, המשיבים סירבו לעדכן את הכתובות.
- העתק הודעת הרשות מיום 23.2.10 מצורף ומסומן ע/1.
13. אי לכך, ביום 17.3.10 פנה המוקד להגנת הפרט לקמ"ט מרשם אוכלוסין אצל המשיב, בבקשה לוודא כי הודעת הרשות התקבלה, וכי המשיבים אכן פועלים לעדכון הפרטים על פיה, בהתאם להסכם הביניים.
- העתק פניית המוקד להגנת הפרט למשיבים מיום 17.3.10 מצורף ומסומן ע/2.

14. ביום 22.3.10 התקבלה אצל המוקד תשובת הקמ"ט, לפיה על העותרים להמתין לתשובת יועמ"ש המשיב.

העתק תשובת קמ"ט מרשם אוכלוסין מיום 22.3.10 מצורף ומסומן ע/3.

15. ביום 29.4.10 פנה המוקד להגנת הפרט למשיב בבקשה לקבל תשובה לפנייתו.

העתק פניית המוקד להגנת הפרט למשיב מיום 29.4.10 מצורף ומסומן ע/4.

16. ביום 4.5.10 התקבל אצל המוקד מכתב המשיב, לפיו הפנייה בעניין העותרים, כמו גם פניות נוספות, מצויות בטיפול הגורמים הרלוונטיים.

העתק מכתב המשיב מיום 4.5.10 מצורף ומסומן ע/5.

17. ביום 29.7.10 פנה המוקד למשיב פעם נוספת, וביקש ליתן מענה לפנייה ולתקן את כתובותיהם של הילדים. זאת, לאחר שחלפו למעלה מארבעה חודשים מיום הפנייה הראשונה למשיב.

העתק פניית המוקד להגנת הפרט למשיב מיום 29.7.10 מצורף ומסומן ע/6.

18. ביום 9.8.10 התקבל אצל המוקד מכתב המשיב מיום 8.8.10, בו נמסר כי נושא עדכון כתובתם של קטינים מרצועת עזה לגדה "נמצא בעבודת מטה אצל גורמים בכירים של מתאם פעולות הממשלה בשטחים", וכי במסגרת עבודת מטה זה נבחן גם עניינם של העותרים, וכי מענה בעניינם יימסר בהקדם.

העתק מכתב המשיב מיום 8.8.10 מצורף ומסומן ע/7.

19. ביום 3.10.10 פנה המוקד פעם נוספת למשיב, וציין כי חלפו כבר קרוב ל-7 חודשים מיום פנייתו למשיב, וכחודשיים מאז נשלח מכתב המשיב בו נמסר כי מענה יימסר בהקדם. המוקד הדגיש כי בפרק זמן זה לא התקבלה תשובה כלשהי בעניין העותרים, וכי במשך תקופה זו חווים העותרים קשיים בגין כתובתם השגויה, מתקשים לנוע בחופשיות בארצם, מתקשים להגיע לטיפולים רפואיים להם הם זקוקים, ועוד. כמו כן הודגש, כי הדבר משפיע על המשפחה כולה. לפיכך, התבקש המשיב לתקן את כתובתם של העותרים באופן מיידי.

העתק מכתב המוקד למשיב מיום 3.10.10 מצורף ומסומן ע/8.

20. בחלוף חודש וחצי נוספים, פנה המוקד למשיב ביום 14.11.10 וביקש את התייחסותו לנושא. המוקד הדגיש כי כתובתם של העותרים עודכנה לפני זמן רב, וכי פנייתם למשיב נעשתה כבר ביום 17.3.10, וטרם התקבל מענה בעניינם. שוב חזר המוקד והדגיש את הקשיים שחווים העותרים בשל הכתובת השגויה ברישומי המשיבים, וביקש כי המידע יתוקן לאלתר.

העתק מכתב המוקד למשיב מיום 14.11.10 מצורף ומסומן ע/9.

21. מאז חלף פרק זמן נוסף, וטרם התקבל מענה. בשים לב למשך הזמן בו מחכים העותרים לתשובה עניינית, ולסכנה המרחפת עליהם נוכח עמדת המשיבים בדבר משמעות רישום שגוי בהעתק המרשם שבידיהם, אין לעותרים מנוס אלא להגיש עתירה זו.

הטיעון המשפטי

א. חשיבותו המעשית של עדכון העתק מרשם האוכלוסין

22. לעדכון העתק המרשם חשיבות ממשית, שכן יש לו השלכות מרחיקות לכת על חייהם של תושבי השטחים הכבושים. המוקד להגנת הפרט נאלץ לטפל במקרים רבים של פלסטינים, אשר בשל מדיניות המשיבים נתקלו בבעיות וקשיים שונים – עד כדי גירושם מביתם על ידי המשיבים – רק בשל כך שמענם הרשום בהעתק מרשם האוכלוסין "הוקפא" באופן שגוי על ידי המשיבים.

23. בבג"ץ 5504/03 **כחלות נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (לא פורסם), נדון עניינו של פלסטיני בן 30, יליד עזה, אשר השתקע ברמאללה, ואף נישא לתושבת רמאללה. אותו עותר עדכן את כתובתו במרשם האוכלוסין הפלסטיני לרמאללה, אולם בהתאם למדיניות ההקפאה, ישראל התעלמה מהשינוי ולא עדכנה אותו בהעתק המרשם שבידה. לאחר 11 שנים בהן התגורר בקביעות בגדה המערבית, נעצר האיש בגשר אלנבי ולתדהמתו גורש לרצועת עזה. בעקבות העתירה, בחר המשיב שלא להעמיד את עמדתו לביקורת שיפוטית ואיפשר את חזרת העותר לביתו בגדה המערבית. יש לציין כי מעברו מהרצועה דרך ישראל והמשך שהייתו בגדה התאפשרו באמצעות היתר אחד בלבד: היתר כניסה לישראל.

גם לאחר שהתיר את חזרתו לגדה, המשיך המשיב להתנגד לשינוי הכתובת הרשומה בהעתק המרשם שבידי ישראל. על מנת לנסות ולצמצם את הבעיות העלולות להתעורר מכך, הסכים המשיב לצייד את העותר במכתב, לפיו יוכל לקבל שירותים מלאים מהרשויות בגדה המערבית. העותר רשום עד היום בכתובת שגויה בעזה. נכון להיום עומדת ותלויה בפני בית משפט זה עתירה בעניין עדכון כתובתו (בג"ץ 4417/10).

24. בבג"ץ 3555/05 **נבאהין נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, ובבג"ץ 4465/05 **גדילי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, שוב נדון עניינם של תושבים פלסטינים שגורשו מביתם בגדה המערבית לרצועת עזה, אך ורק בשל העובדה כי מענם הרשום בעת ההקפאה היה "עזה".

25. העתירה הראשונה, בג"ץ 3555/05, עסקה ב**יליד קלקיליה**, אשר בשל העובדה שמשפחתו מעזה במקורה, נרשמה כתובתו ככתובת פיקטיבית ברצועה. הוא נתפס על ידי משטרת הגבולות וגורש לעזה.

26. בעתירה השנייה, בג"ץ 4465/05, נדון עניינו של תושב פלסטיני שהתגורר ביריחו. הוא נקלע בטעות למקום הלא נכון בזמן הלא נכון ונעצר על ידי כוחות צבא שביקשו לעצור אנשים אחרים. הוא שוחרר כעבור כמה ימים – והועבר אחר כבוד לעזה.

27. בשני המקרים הנ"ל העדיף המשיב, לאחר הגשת העתירה, לאפשר את חזרתם של העותרים לגדה, ולא להעמיד את התזה המשפטית שלו לביקורת שיפוטית. שני העותרים עברו מהרצועה לגדה דרך ישראל באמצעות "היתר כניסה לישראל" ושניהם קיבלו מכתב דומה למכתב שניתן בבג"ץ 5504/03, כדי לאפשר להם לקבל שירותים בגדה, על אף שכתובתם רשומה באופן שגוי. עד עתה הם מתגוררים בגדה המערבית, מבלי שהם יכולים לתקן את הרישום.

28. בבג"ץ 9951/06 **אבו בטיחאן נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים, שעבר בשנת 1998 להתגורר בגדה המערבית, שם הכיר את אשתו ובנה לו משפחה. שמונה שנים לאחר מכן, בחודש ינואר 2006, נפטר אחיו של העותר ברצועת עזה, והעותר עבר לרצועה, דרך ישראל - עם אשתו שהייתה אז בהריון, ועם בנם בן השנה וחצי - על מנת להשתתף בהלוויית אחיו. בחודש אוגוסט 2006 ניתן אישור מעבר מעזה לגדה, דרך ישראל, לאשתו וילדו בלבד, אשר כתובתם הייתה רשומה כהלכה בטולכרם שבגדה המערבית. בקשתו של העותר להיתר סורבה. רק בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן היתר הכניסה לישראל, כמבוקש, והאיש חזר לביתו ומשפחתו בגדה. כתובתו הרשומה נותרה שגויה ו"מוקפאת". גם בעניינו תלויה ועומדת כיום עתירה, על מנת לעדכן את כתובתו (בג"ץ 4675/10).

29. בבג"ץ 810/07 **אבו שעבאן נ' המפקד הצבאי בגדה המערבית**, נדון עניינו של צעיר פלסטיני, אשר רוב חייו התגורר בחברון שבגדה המערבית, אך בשל ההקפאה כתובתו הרשומה נותרה בעזה. בשנת 2005, בשל ויכוח שפרץ בינו לבין אביו, ברח הצעיר לעזה ומאז לא הצליח לקבל היתר כניסה לישראל לצורך חזרתו לבית אביו. רק לאחר הגשת העתירה הסכימו המשיבים כי העותר יחזור לבית הוריו והונפק לו היתר כניסה לישראל, ליום אחד.

30. בבג"ץ 9386/07 **פיראני נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, עתר המוקד להגנת הפרט לבג"ץ בשמו של פלסטיני, יליד עזה, אשר עבר עם הוריו להתגורר באל-ראם שבגדה כשהיה בן 11. בגיל 16 פנה למשרד הפנים הפלסטיני להוצאת תעודת זהות וביקש לעדכן את כתובתו הרשומה, אך נמסר לו כי בשל ההקפאה הישראלית לא ניתן לעשות זאת. בשנת 2006 נסע העותר עם אשתו ההרה ובתו לבקר את אחיו החולה ברצועת עזה. אשתו ובתו חזרו לביתם בגדה, אך בשל כתובתו הרשומה באופן שגוי, סירבו המשיבים להתיר לו לשוב לביתו. משך עשרה חודשים היה העותר לכוד ברצועת עזה, הרחק מביתו. רק בעקבות העתירה הסכימו המשיבים לאפשר את חזרתו לביתו.

31. כפי שניתן לראות, ל"הקפאת" עדכון הכתובת משמעויות מרחיקות לכת והיא גורמת לפגיעה קשה בחייהם של פלסטינים, על לא עוול בכפם. נוסף על המקרים הקשים של גירוש ממש, צריך לזכור גם את כל אלו אשר "שיחק להם מזלם" ולא גורשו, אך נתקלים מדי יום בבעיות עצומות בכל תחומי החיים, ומצויים בפחד מתמיד מפני גירוש מבתיהם וממשפחותיהם, רק משום שאינם יכולים לתקן את הרישום השגוי של כתובותיהם.

יתרה מכך – אלה ש"זכו" לעדכן את כתובתם הרשומה במרשם הפלסטיני לאחר שהוקפא ההעתק הישראלי (ובטרם פסק הצד הפלסטיני, בשל ההקפאה, מלעדכן אף את המרשם המקורי), אינם מעלים בדעתם כלל כי חרב הגירוש מרחפת על ראשיהם.

32. מדובר באבסורד גמור: לא זו בלבד שלמשיבים חובות של ממש כלפי העותרים, תושבים מוגנים בשטח כבוש; אלא שלמשיבים ידוע היטב כי העותרים מתגורר בגדה יחד עם הוריהם, וזאת מזה שנים.

ב. חובת המשיבים להשיב לפניות אליהם תוך זמן סביר

33. המשיבים מחויבים להשיב לפניות אליהם תוך פרק זמן סביר מכוח הדין. כלל ידוע הוא כי "החובה לפעול במהירות הראויה היא מן המושכלות הראשונים של מינהל תקין" (יי זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב, נבו, תשנ"ו), 717).

וראו בעניין זה:

בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח(4) 441, 451 (1994);
 בג"ץ 7198/93 **מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר**, פ"ד מח(2) 844, 853 (1994);
 בג"ץ 5931/04 **מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך**, פ"ד נט(3) 769, 782 (2004);
 בג"ץ 4212/06 **Avocats Sans Frontieres נ' אלוף פיקוד הדרום**, תק-על 2006(2) 4751 (2006).

34. וכבר נפסק כי כאשר מדובר ב**זכויות אדם** מקבל מושג "הזמן הסביר" משמעות מיוחדת (בג"ץ 1999/07 **גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006**, תק-על 2007(2) 551, 569 (2007)); וכי בעניינים הנוגעים לזכויות אדם –

יש מקום לצפות להסדרה מהירה יותר של העניין [...] התמשכות פגיעה בזכויות אדם מחמירה לא פעם את היקף הפגיעה ותוצאתה עלולה להיות שחיקה של הזכות כמו גם פגיעה קשה ומתמשכת בפרט.

(בג"ץ 8060/03 **קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל**, תק-על 2006(2) 775, 780 (2006).

וראו גם: בג"ץ 10428/05 **עליוה נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, תק-על 2006(3) 1743, 1744 (2006); בג"ץ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**, תק-על 2007(1) 1999, 2009 (2007).

35. בענייננו, בשל סד הזמנים הקצר שכפו המשיבים, מלכתחילה, על העותרת ואחרים כמוה, הרי מחויב המציאות כי המענה יינתן על ידם בהתאם.

ג. מרשם האוכלוסין הפלסטיני ורישום כתובותיהם של תושבי השטחים הכבושים

36. המצב המשפטי מאז כיבוש השטחים ועד לכניסתו לתוקף של הסכם אוסלו בעניין עדכון הכתובת הרשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני, עוגן בסעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969 (להלן: **צו בדבר תעודות זהות**

ומרשם אוכלוסין) ולפיו, חובתו של תושב השטחים להודיע לרשות המוסמכת על שינוי כתובתו תוך 30 יום לאחר השינוי בפועל :

חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח סמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת.

העתק הצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין, על עדכוניו, מצורף ומסומן ע/10.

37. יודגש כי מדובר בחובת דיווח רטרואקטיבי בלבד על שינוי כתובתו של פלסטיני תושב השטחים, בדומה לחובה החלה על ישראלים בתוך ישראל, והדבר לא היה מותנה באישור מוקדם או מאוחר של המפקד הצבאי או כל גורם אחר. הדבר עולה ברורות מהצו הצבאי.

38. עוד יצוין, כי נוסחו של הצו זהה כמעט להוראותיו של חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, החל בישראל. זה המקום להזכיר, כי בית משפט זה עמד בשורה ארוכה של פסקי דין על מעמדו של מרשם האוכלוסין כראיה לכאורה, ועל שיקול הדעת המצומצם של פקיד המרשם, המוגבל לעניינים טכניים בדבר אמיתות התעודה המוגשת לרישומו. עוד על כך בהמשך.

39. בהסכם הביניים שנחתם בין ישראל לבין אש"ף ("הסכם אוסלו"), הועברו הסמכויות בתחום זה לידי הרשות הפלסטינית, ונקבע כי הרשות הפלסטינית תנהל את מרשם האוכלוסין של תושבי השטחים. ובלשון סעיף 28 לנספח III להסכם אוסלו :

1. Powers and responsibilities in the sphere of population registry and documentation in the West Bank and the Gaza Strip will be transferred from the military government and its Civil Administration to the Palestinian side.

סעיף 28 לנספח III להסכם אוסלו מצורף ומסומן ע/11.

40. במקביל, נקבעו בסעיף 28 נהלי עדכון שמטרתם :

10... to avoid discrepancies and with a view to enabling Israel to maintain an updated and current registry.

נהלים אלו חייבו את הרשות הפלסטינית להעביר לצד הישראלי הודעות עדכון בדבר תיקון הפרטים במרשם האוכלוסין הפלסטיני.

מיד לאחר מכן נקבע באופן מפורש, כי לגבי כתובות :

The Palestinian side shall inform Israel of every change in population registry, including, *inter alia*, any change in the place of residence of any resident.

41. יש לציין כי הסכם אוסלו, וסעיף 28 לנספח III, מדברים כל העת על "תושבי רצועת עזה והגדה המערבית" בנשימה אחת, ומתייחסים למרשם אחד ולא לשני מרשמי אוכלוסין. אין שום התייחסות מיוחדת לעדכון כתובת בין שני חלקי השטחים, וזאת בהתאם לעקרון היסוד הקבוע בהסכם, לפיו רצועת עזה והגדה המערבית מהוות יחידה טריטוריאלית אחת.

42. מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (יהודה והשומרון) (מס' 7), התשנ"ו-1995 (להלן: **מנשר מס' 7**), עיגן לתוך החקיקה הצבאית את הסכם אוסלו, כולל נספח III. כך נקבע בסעיף 5 למנשר:

העברת הכוחות ותחומי האחריות בהתאם לנספח III להסכם הביניים כוללת את העברת כל הזכויות, החובות וההתחייבויות הנוגעות אליהם, ויחולו בעניין זה הוראות הסכם הביניים.

העתק מנשר 7 מצורף ומסומן **ע/12**.

43. הדברים מפורשים וברורים: הסמכות לעדכן את כתובתו הרשומה של תושב הרשות הפלסטינית הועברה לידי הצד הפלסטיני. על מנת להבטיח כי בידי ישראל ימצא העתק מדויק של מרשם האוכלוסין הפלסטיני, נקבע כי על הצד הפלסטיני לעדכן בדיעבד את הצד הישראלי על כל שינוי שערך במרשם – תוך שמודגשת באופן מיוחד החובה להודיע על שינויים שערך הצד הפלסטיני בכתובת המגורים.

44. יודגש, כי בעבר הכיר המשיב במפורש בכך שהסמכות בעניין עדכון הכתובות – לרבות בין רצועת עזה והגדה המערבית – עברה כולה לידי הרשות הפלסטינית.

כך, למשל, ביום 4.12.95 פנתה ח"כ נעמי חזן אל האלוף אורן שחור, מתאם הפעולות בשטחים דאז, והעלתה מספר שאלות בעניין המעבר בין עזה והגדה המערבית, ובין היתר:

שינוי מען מהגדה לרצועה, או להיפך; האם ניתן לשנות מען? לאיזה רשות מוגשת הבקשה, וכמה זמן ימשך תהליך קבלת ההכרעה?

ביום 9.1.96 (לאחר הוצאת מנשר מס' 7, אשר עיגן כאמור את נספח III להסכם בחקיקה הצבאית הפנימית של השטחים), התקבלה התשובה מעוזר מתאם הפעולות בשטחים, סא"ל שמוליק אוזנבוי, ואשר לפיה:

באשר לשאלתך בנוגע לשינוי מען מהגדה לרצועה, הריני להודיעך כי הטיפול בנושא עבר לאחריות הרש"פ ולכן יש לפנות אליהם בענין זה.

העתק מכתבה של ח"כ חזן מיום 4.12.95 מצורף ומסומן **ע/13**.

העתק מכתבו של עוזר מתאם הפעולות בשטחים מיום 9.1.96 מצורף ומסומן **ע/14**.

45. יתרה מכך, גם כיום מכיר המשיב בכך שניהול מרשם האוכלוסין נמצא באחריותה וסמכותה הבלעדית של הרשות הפלסטינית. המשיב עצמו הדגיש אף את חשיבות מהימנותו ותקינותו של העתק המרשם המצוי בידי ישראל, בהתאם למרשם המקורי שבידי הצד הפלסטיני. כך,

למשל, ביום 14.5.07 התקבל אצל העותרת 2 (להלן: **המוקד** או **המוקד להגנת הפרט**) מכתב מלשכת יועמ"ש המשיב מיום 7.5.07, בו נאמר מפורשות כי:

המרשם הפלסטיני הינו בסמכותה הישירה של הרשות הפלסטינית אשר מנהלת אותו. העתק ממרשם זה מצוי גם בידי הצד הישראלי, וזאת בהתאם לסעיף 28 לנספח האזרחי להסכם הביניים. הצד הישראלי, כרשות מינהלית תקינה, מחויב לוודא, כי רישומו מהימנים, תקינים ועומדים בדרישות תחיקת הביטחון, הפסיקה והמינהל התקין.

[...]

עדכון חד צדדי של המרשם ע"י הצד הישראלי אינו אפשרי באשר המרשם כולו מתנהל ומנוהל ע"י הצד הפלסטיני בהתאם להוראות ההסכם.

העתק המכתב מלשכת יועמ"ש המשיב מיום 7.5.07 מצורף ומסומן ע/15.

46. חרף האמור לעיל, מאז שנת 2000 נוקטים המשיבים במדיניות גורפת, לפיה מסרבים הם לעדכן את העתק המרשם שבידיהם בהתאם להודעות שמועברות אליהם על ידי הרשות. חמור מכך, במשך השנים החלו המשיבים להסתמך אך על ההעתק הלא מעודכן שבידיהם, והורו לחיילים בשטח להסתמך אך ורק עליו – ועל הכתובות הלא מעודכנות שבו.

47. תוצאתה של מדיניות זו היא, בין היתר, עיכובים חוזרים ונשנים של התושב; קשיים בקבלת שירותים במת"ק שבמקום מגוריו של התושב; קשיים בעת יציאת תושב לחו"ל וחזרתו לארצו; למעלה מכל – חיים בצל חשש מתמיד מסכנת גירוש.

48. כידוע, וכפי שנפסק לא פעם, מרשם האוכלוסין הינו כלי סטטיסטי, ולפקיד המרשם לא מוקנה שיקול דעת כלשהו בעת רישום הפרטים. על אחת כמה וכמה, כאשר מדובר בהעתק המרשם, ובהודעות העדכון המועברות לפקיד על ידי הרשות הפלסטינית, בהתאם להסכם הביניים.

ד. מרשם האוכלוסין – ראייה לכאורה

49. בית משפט זה פסק, וחזר ופסק, כי נקודת המוצא ביחס למרשם האוכלוסין היא כי מרשם האוכלוסין הוא מרשם סטטיסטי-תיעודי, המהווה לכל היותר ראייה לכאורה לאמיתותו. כך נפסק כבר לפני ארבעים וחמש שנה, בפרשת **פונק-שלינגר**:

ברור הדבר ונעלה מספק, כי תפקידו של פקיד רישום... אינו אלא תפקיד של מאסף חומר סטטיסטי לצורך ניהול ספר התושבים.

(בג"ץ 143/62 פונק שלינגר נ' שר-הפנים פ"ד יז(1), 225, 243 (1963)).

50. ואם לא היו הדברים ברורים מספיק, עוגנו הדברים באופן מפורש בסעיף 11ב לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (11א במקור):

11. המרשם ראיה לכאורה

הרישום במרשם, כל העתק או תמצית ממנו וכן כל תעודה שניתנה לפי צו זה יהיו ראיה לכאורה לנכונות פרטי הרישום המפורטים בפקאות ... (13)... בסעיף.

מכאן שהכתובת הרשומה במרשם (פיסקה (13) לסעיף 11), ובהעתק ממנו, היא נתון המהווה לא יותר מאשר ראיה לכאורה.

51. מכאן גם נובע, כי המשיב אמור לפעול להתאמת הרישום במרשם ובהעתקיו למציאות, ולא להתאים את המציאות לנתונים במרשם. זאת, במיוחד כאשר ידוע לו כי נתונים אלו שגויים.

52. אגב, העמדה על פיה המרשם הוא כלי סטטיסטי בלבד, שיש לעדכנו בהתאם למציאות על מנת לשאוב ממנו מידע סטטיסטי מדויק ככל הניתן, מקובלת בעולם כולו. ר' למשל:

Philip Redfern, "Population Registers: Some Administrative and Statistical Pros and Cons" **Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)**, Vol. 152, No. 1 (1989), pp. 1-41;

Principles and Recommendations for a **vital statistics system**, Revision 2; United Nations, New York, 2001.

ה. סמכותו המצומצמת של פקיד המרשם

53. מאז פרשת פונק שלזינגר קבע בית-המשפט העליון, ושב וקבע, כי תפקידו של פקיד הרישום אינו אלא תפקיד של איסוף חומר סטטיסטי, ושם סמכות שבשיקול דעת לא ניתנה בידו. על כן, הפקיד חייב לרשום את שהאזרח אומר לו, אלא אם כן הדברים אמורים ב"אי-נכונות של רישום הגלויה לעין, והיא אינה מוטלת בספק סביר".

54. דברים אלו נאמרו בצורה ברורה ומפורשת, שוב ושוב, בפקי דין רבים שניתנו במהלך השנים. בכל אותם מקרים, הורה בית המשפט לרשות המינהלית לבצע את תפקידה ולרשום במרשם את שהאזרח אומר לה. וראו למשל:

בג"ץ 58/68 שליט נ' שר הפנים, פ"ד כג(2) 477 (1970);

בג"ץ 264/87 התאחדות הספרדים שומרי תורה – תנועת ש"ס נ' מנהל מינהל האוכלוסין במשרד הפנים, פ"ד מג(2) 723 (1989);

בג"ץ 2888/92 גולדשטיין נ' שר הפנים, פ"ד נ(5) 89, 94-93 (1994);

בג"ץ 1779/99 פלונית נ' שר הפנים פ"ד נד(2) 368, 375-376 (2000);

בג"ץ 5070/95 נעמת – תנועת נשים עובדות ומתנדבות נ' שר הפנים, פ"ד נו(2) 721 (2002);

בג"ץ 2901/97 נעמת נ' שר הפנים תק-על 2002(1) 634, 640 (2002);

בג"ץ 3045/05 בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין, תק-על 2006(4) 1725, 1731 (2006).

55. בפסיקה הודגש, כי שיקול הדעת שניתן בידי פקיד המרשם, שעה שהוא רושם את פרטיו של אדם במרשם האוכלוסין, הוא טכני ומוגבל:

מרווח הפעולה של פקיד הרישום ואפילו של פקיד הרישום הראשי, ככל שהדבר נוגע לרישום הראשון, ולשינויים ברישום, אינו בלתי-מותחם, כי המחוקק ציין את הנושאים שיש לרשום, את תחומו של שיקול הדעת של פקיד הרישום, את חובת ההודעה על השינויים והוראות כיוצא באלה. אין לפקיד הרישום או לפקיד הרישום הראשי או לשר הפנים סמכויות מעבר לקלסיפיקציות ולדרכי הרישום הקבועות בחוק, או בתקנות שהותקנו מכוח הסמכה מפורשת שבחוק.

(בג"ץ 230/86 מילר נ' שר הפנים פ"ד מ(4), 436, 444-445 (1986)).

ובפרשת פונק-שלינגר הדגיש השופט זוסמן כי:

טעם לפגם מבחינת המינהל יש בכך שאזרח הבא להודיע פרטים לצרכים סטטיסטיים... יעמוד בפני פקיד חשדן שיצלול לנבכי עברו.

(פרשת פונק-שלינגר לעיל, בעמ' 252).

56. מובן כי לצורך עדכון כתובתו של אדם במרשם האוכלוסין, אין הוא נדרש להציג כל "הבהרות", "הסברים" או "נימוקים" מפורטים. די בכך כי הודיע על כתובתו.

57. יודגש, כי בענייננו לא רק שלא מתקיימת "אי נכונות הגלויה לעין" – אלא **שהמשיב יודע באופן חד משמעי ובלא צל של ספק כי הפרטים נכונים ומדויקים.**

58. על אחת כמה וכמה אמורים הדברים, מקום בו אף לא מדובר במרשם המקורי, אלא בהעתקו. כעולה מלשונו המפורשת של הסכם הביניים, כל שנדרש המשיב לעשות הוא לרשום עדכון בדבר הנתונים שנרשמו במרשם האוכלוסין הפלסטיני. ברי, כי אם ברישום במרשם האוכלוסין לא מוקנה לפקיד כל שיקול דעת, קל וחומר שכך אמורים הדברים לגבי העתק המרשם.

1. העברת סמכות העדכון לרשות הפלסטינית

59. מתשובותיו של המשיב לעתירות האמורות עולה, כי לעמדתו, על מנת לעדכן או לתקן את כתובתו הרשומה בהעתק מרשם האוכלוסין של אדם כלשהו, נדרש אותו אדם להעביר לצד הישראלי, דרך הצד הפלסטיני, "בקשה מנומקת", ואילו בידי הצד הישראלי שיקול דעת רחב להחליט האם להתיר לצד הפלסטיני לעדכן או לתקן את הכתובת הרשומה, או שמא להורות לו להתיר במרשם את הכתובת השגויה. עמדה ודרישה אלו הוצגו, כפי שיפורט להלן, באופן רטרואקטיבי.

60. אך בתזה זו של המשיב כשל כפול:

ראשית, בכך, למעשה, מבקש הצד הישראלי להשיב לידי סמכות שעברה באופן מפורש לידי הצד הפלסטיני, בהתאם להסכם הביניים ומנשר מס' 7, שהם חלק מחקיקת האזור. למעשה,

מבקש הוא לקנות לעצמו סמכות המנוגדת לחוק הקיים באזור, ואף זאת בלא כל חקיקה מפורשת, בלא צו הקובע זאת, וממילא בלא מתן פרסום לכך.

שנית, מלכתחילה סמכות עדכון המרשם או תיקונו הינה סמכות הכוללת שיקול דעת מוגבל ביותר, טכני בעיקרו, ואין בה סמכות רחבה לשיקולים מהותיים שונים.

61. המשיב, אם כן, לא רק שלקח לעצמו בלא כל בסיס חוקי סמכות טכנית שהועברה מידו במפורש – אלא אף "הרחיב" סמכות זו יש-מאין, מעל ומעבר, והפך אותה לסמכות מהותית ומשמעותית, המאפשרת שיקול דעת מהותי רחב.

62. המשיב טען בעבר כי סמכותו לעשות זאת נובעת מסעיף 6(ב) למנשר מס' 7, הקובע כי:

קביעת מפקד כוחות צה"ל באיזור, כי כוחות ותחומי אחריות מוסיפים להיות בידו תהיה מכרעת לעניין זה.

63. ראשית, מובן כי הוראה זו לא מאפשרת למשיב ליצור בהבל פה של המפקד סמכות, גם כאשר היא סותרת הוראות חוק מפורשות בחקיקת האזור, וגם כאשר לא עוגנה מעולם בצו. ברור שעניינה של ההוראה בהכרעה מי מחזיק בסמכות מסוימת שכבר מעוגנת בדין, ולא ביצירת סמכויות חדשות.

שנית, הרעיון לפיו הוראה זו מאפשרת למשיב להעביר כרצונו בכל עת הלוך וחזור סמכויות בין הצדדים, הוא רעיון אבסורדי, המרוקן מתוכן את מנשר מס' 7 ואת הסכם הביניים כולו.

64. הטענה כאילו לא הייתה כוונה בהסכם הביניים להעביר סמכות זו לידי הצד הפלסטיני, היא אבסורדית במיוחד, לאור ההדגשה היתרה והקונקרטיה שניתנה בהסכם הביניים לעניין חובת הצד הפלסטיני להודיע לצד הישראלי על שינויים שנעשו בכתובתם הרשומה של תושבים.

65. כאמור לעיל, גם המשיב עצמו הכיר בעבר בכך שהסמכות בעניין עדכון כתובות נתונה, לפי הסכם אוסלו, לרשות הפלסטינית.

כך למשל נפנה למכתבו של עוזר מתאם הפעולות בשטחים מיום 9.1.96 (ע/15), שם, כאמור, נכתב במפורש כי "באשר לשאלתך בנוגע לשינוי מען מהגדה לרצועה, הריני להודיעך כי הטיפול בנושא עבר לאחריות הרש"פ ולכן יש לפנות אליהם בענין זה".

עוד נזכיר את מכתב יועמ"ש המשיב מיום 7.5.07 (ע/16), בו נכתב במפורש ש"המרשם הפלסטיני הינו בסמכותה הישירה של הרשות הפלסטינית אשר מנהלת אותו... עדכון חד צדדי של המרשם ע"י הצד הישראלי אינו אפשרי באשר המרשם כולו מתנהל ומנוהל ע"י הצד הפלסטיני בהתאם להוראות ההסכם".

ז. התייחסות בית המשפט לסוגיה בעתירות קודמות

66. בית המשפט הנכבד נדרש לסוגיה זו בעניין זהה לענייננו. בבג"ץ 2387/08 **צבאח נ' המפקד הצבאי**, הוגשה עתירה בעניינם של ארבעה ילדים מן הגדה המערבית, אשר בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל נרשמה כתובתם ברצועת עזה. הרשות הפלסטינית העבירה הודעת עדכון בדבר כתובותיהם הנכונות בגדה המערבית, בהתאם להסכם הביניים, אך ישראל **סירבה לעדכן את העתק המרשם בהתאם לכך**.

גם בתגובה לעתירה, עמד המשיב על סירובו לעדכן את כתובתם בהעתק המרשם שבידו, בטענה כי תנאי לעדכון ההעתק הישראלי הוא העברת בקשה מהותית, מנומקת ומפורטת מטעם הרשות, ומתן אישור ישראלי.

העותרים הדגישו כי לעמדה זו אין כל בסיס חוקי, וכי על פי הסכם הביניים, כאמור לעיל, הסמכות לעדכן את הכתובת אינה מותנית בכל אישור ישראלי ואינה מחייבת העברת כל בקשה לאישורה של ישראל – גם אם מדובר בשינוי כתובת מרצועת עזה לגדה המערבית.

67. במהלך הדיון דחה בית המשפט את טענת המשיב, כי יש להעביר לידי "בקשה מנומקת" והבהיר, כי גם אם מדובר בשינוי כתובת מרצועת עזה לגדה, **הרי די בכך שתועבר הודעת עדכון וכי המשיב מחויב לעדכן את כתובתם של העותרים בהתאם לאמור בהודעה**. בעקבות עמדתם הברורה של השופטים, נאלץ המשיב לחזור בו, ולהודיע כי אכן יעדכן את העתק המרשם בהתאם **להודעת הרשות** (אם כי הוסכם שההודעה תועבר אליו בשנית). וכלשון החלטת בית המשפט (ההדגשה הוספה):

לאחר דין ודברים ועל-פי המלצתנו הודיעו המשיבים כי היה **והודעת הרשות הפלסטינית** שצורפה לעתירה 18/80 [צ"ל ע/18; א.כ.] תועבר למשיבים במישרין על-ידי הרשות הפלסטינית ולא בעקיפין באמצעות העותרים, יתקנו המשיבים את כתובתם הרשומה של העותרים 1-4 בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל בהתאם לכתובתם הנכונה שהינה בנפת רמאללה.

ואכן, ההודעה הועברה פעם נוספת לידי המשיב, וכתובותיהם של העותרים עודכנו בהעתק המרשם הפלסטיני שבידי ישראל.

העתק נוסח ההודעה אשר הועברה מן הצד הפלסטיני לידי המשיב בעקבות בג"ץ 2387/08, ואשר בהתאם לה עודכנו כתובותיהם של העותרים, מצורף ומסומן ע/16.

ח. חובות המפקד הצבאי

68. חובות המשיב וסמכויותיו נובעות באופן ישיר מהדין הבינלאומי (בג"ץ 2150/07 **אבו צפיייה נ' שר הביטחון**, 29.12.09). הדין הבינלאומי הוא אם כן מקור סמכותו של המפקד הצבאי, והוא תוחם את גבולות הסמכות ואת השיקולים שהמפקד רשאי להביא בחשבון.

69. על המפקד הצבאי מוטלת החובה לשמור על הסדר והחיים הציבוריים בשטחים הכבושים. הדברים נאמרו במפורש בתקנה 43 לתקנות בדבר דינייה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907, הנספחות לאמנת האג הרביעית מ-1907:

בעבור סמכות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, עליו לנקוט בכל האמצעים שביכולתו על מנת להחזיר ולהבטיח במידת האפשר את הסדר והחיים הציבוריים...

70. בעשותו כן, שיקול דעתו של המפקד הצבאי מוגבל לשני קטבים - צרכים צבאיים מחד, וטובת האוכלוסייה המוגנת מאידך:

אמנת האג מסמיכה את מפקד האיזור לפעול בשני תחומים מרכזיים: האחד - הבטחת האינטרס הבטחוני הלגיטימי של המחזיק בשטח, והשני - הבטחת צרכיה של האוכלוסייה המקומית בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית... הצורך האחד הוא צבאי והאחר הוא צורך אזרחי-הומניטרי. הראשון מתמקד בדאגה לבטחון הכח הצבאי המחזיק במקום, והשני - באחריות לקיום רווחתם של התושבים. בתחום האחרון מופקד מפקד האיזור לא רק על שמירת הסדר והבטחון של התושבים אלא גם על הגנת זכויותיהם, ובמיוחד על זכויות האדם החוקתיות הנתונות להם. הדאגה לזכויות אדם עומדת במרכז השיקולים ההומניטריים שחובה על המפקד לשקול. על פי תקנה 43 לאמנת האג, על הכח השולט בשטח מוחזק רובצת האחריות לנקוט בכל האמצעים שברשותו לשקם, ולהבטיח, אפוא, במידת האפשר סדר ציבורי ובטחון באיזור, תוך כיבוד המשפט התקף באיזור במידת הניתן. בביצוע תפקידו בשמירת הסדר והבטחון, על מפקד האיזור להבטיח, אפוא, את האינטרסים הבטחוניים החיוניים מזה, ולהגן על האינטרסים של האוכלוסייה האזרחית באיזור מזה.

(בג"ץ 10356/02 **הס נ' אלוף פיקוד מרכז**, פ"ד נח(3) 443, 455-456 (2004)).

71. ממשל צבאי צריך להיות קשוב לצרכים המשתנים של תושבי השטחים עליהם הופקד, ולשרת את האוכלוסייה בהתחשב בצרכים משתנים אלו ובתהפוכות החיים של הפרט ושל הציבור:

חיה של אוכלוסייה, כחיו של יחיד, אינם שוקטים על השמרים אלא מצויים בתנועה מתמדת, שיש בה התפתחות, צמיחה ושינוי. ממשל צבאי אינו יכול להתעלם מכל אלה. **אין הוא רשאי להקפיא את החיים.**

(בג"ץ 393/82 **ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל**, פ"ד לז(4) 804, 785 (1983), ההדגשה הוספה).

72. מכאן ניתן ללמוד, כי על המפקד הצבאי חלה חובה פוזיטיבית לנהל מרשם אוכלוסין עדכני, המשקף את מציאות חיי הפרט ואשר יאפשר לפרט לנהל חיים נורמאליים. הימנעות ממילוי חובה זו מביאה לשיבוש חייהם של התושבים - הן בעניינים הנוגעים למעבר במחסומים, יציאה לחו"ל וכד', והן בעניינים יומיומיים פשוטים, כגון קבלת דואר רשמי או פניות לעירייה.

73. בהקשר זה אין נפקא מינא אם סמכות ניהול מרשם האוכלוסין יצאה מידי המפקד הצבאי, שכן די בכך שהמפקד הצבאי פועל לפי עותק המרשם שבידיו, תוך התעלמות ממרשם האוכלוסין הפלסטיני הקובע ובכך פוגע נואשות בזכויות רבות של התושבים, שכתובתם לא עודכנה בספרי המפקד הצבאי בשל מחדלו הוא.

74. ונזכיר, כי המפקד הצבאי אינו רשאי לשקול שיקולים מדיניים, פוליטיים ואחרים, ומוגבל לשיקולי ביטחון במובנם הצר. כל שיקול אחר אשר ישקול המפקד הצבאי יהווה שיקול זר:

שיקוליו של המפקד הצבאי הם בהבטחת האינטרסים הביטחוניים שלו באזור מזה והבטחת האינטרסים של האוכלוסיה האזרחית באזור מזה. אלה כאלה מכוונים כלפי האזור. אין המפקד הצבאי רשאי לשקול את האינטרסים הלאומיים, הכלכליים, הסוציאליים של מדינתו שלו, עד כמה שאין בהם השלכה על האינטרס הביטחוני שלו באזור או על האינטרס של האוכלוסיה המקומית. אפילו צורכי הצבא הם צרכי הצבאיים ולא צורכי הביטחון הלאומי במובנו הרחב.

(עניין ג'מעית אסכאן אלמעלמון, עמ' 793-794).

75. נזכיר, כי חובותיו של המפקד הצבאי הן כלפי כל תושב מוגן בשטח הכבוש. מעמדו של אדם כ"תושב מוגן" ניתן לו מכוח הדין הבינלאומי, ולמפקד הצבאי אין כל סמכות להגדיר מי בעיניו זכאי ליהנות מהגנת הדין הבינלאומי ומי לא.

76. היותו של אדם "תושב מוגן" אינה תלויה בהענקתה של תעודה כזו או אחרת, במתן היתר או רישיון או אף ברישומו במרשם כלשהו. הגדרת "תושב מוגן" נקבעה באמנת ג'נבה הרביעית, ומשמעה כל אדם המצוי בשטח הכבוש ושאינו חלק מהכוח הכובש. וכדברי סעיף 4 לאמנה:

Persons protected by the Convention are those who, at a given moment and in any manner whatsoever, find themselves, in case of a conflict or occupation, in the hands of a Party to the conflict or Occupying Power of which they are not nationals.

על תחולתה הרחבה של ההגדרה ניתן ללמוד מפרשנות הצלב האדום:

The definition has been put in a negative form; as it is intended to cover anyone who is 'not' a national of the Party to the conflict or Occupying Power in whose hands he is...

The words "at a given moment and in any manner whatsoever", were intended to ensure that all situations and cases were covered. The Article refers both to people who were in the territory before the outbreak of war (or the beginning of the occupation) and to those who go or are taken there as a result of circumstances: travellers, tourists, people who have been shipwrecked and even, it may be, spies or saboteurs...

The expression "in the hands of" is used in an extremely general sense. It is not merely a question of being in enemy hands directly, as a prisoner is. The mere fact of being in the territory of a Party to the conflict or in occupied territory implies that one is in the power or "hands" of the Occupying Power. It is possible that this power will never actually be exercised over the protected person: very likely an inhabitant of an occupied territory will never have anything to do with the Occupying Power or its organizations. In other words, the expression "in the hands of" need not necessarily be understood in the physical

sense; it simply means that the person is in territory which is under the control of the Power in question.

העתק החלק הרלוונטי מתוך פרשנות הצלב האדום מצורף ומסומן ע/17.

ט. הפגיעה בעותרים

77. העותרים, תושבים מוגנים בשטח כבוש, זכאים כי המשיבים יבטיחו את זכויותיהם. הם זכאים כי כתובתם תעודכן בהתאם לאמור לעיל, כך שתשקף את המציאות ויחסכו מהם העיכובים, התקלות והקשיים היומיומיים בהם הם נתקלים – ובמיוחד הפחד המתמיד מגירוש פתאומי מביתם וממשפחתם.

78. סירובם של המשיבים לעדכן את כתובתו הוא לא רק נטול סמכות; מדובר בסירוב שרירותי ובלתי סביר, סירוב הפוגע קשות בעותרים, ואינו משרת מטרה לגיטימית כלשהי.

סיכומם של דברים

79. העותרים, תושבים מוגנים בשטח כבוש, מבקשים לתקן את כתובתם בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל, כך שפרטיהם בהעתק יעלו בקנה אחד עם פרטיהם במרשם האוכלוסין הפלסטיני ועם המציאות גם יחד.

80. סירובם של המשיבים לעדכן את כתובתו עומד בניגוד לחקיקה הצבאית באיזור, לפסיקת בית המשפט הנכבד, ולחובות המפקד הצבאי. אין מדובר אלא בחריגה מוחלטת מסמכות ובפגיעה קיצונית בעותרים ובזכויותיהם.

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפויי הכוח שאף הוא ניתן בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותרים לבין באי כוחם.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבים את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.

אלעד כהנא, עו"ד

ב"כ העותרים

9 בדצמבר 2010

[ת.ש. 64426]